

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 393/2021-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Dušanom Szabóom, advokátom, Nemocničná 7, Kráľovský Chlmec, proti postupu Okresného súdu Košice-okolie v konaní sp. zn. 11 C 73/2012 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) nesprávnym konaním Okresného súdu Košice-okolie v civilnom spore (ďalej aj „napadnuté konanie“). Okrem toho sťažovateľ žiada finančné zadostučinenie 3 000 eur a náhradu trov konania v sume 460,90 eur.
2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je žalovaný ako jeden z dedičov v napadnutom konaní o určenie neplatnosti závetu. Konanie bolo začaté podaním žaloby 24. apríla 2012 a dosiaľ nie je právoplatne skončené.
3. Sťažovateľ tvrdí, že okresný súd postupoval nesprávne pri doručovaní meritórneho rozhodnutia. Obdobne nesprávne pristúpil k vecnému prejednaniu žaloby, keďže žaloba nebola podaná v sudcovskej prekluzívnej lehote a o tej istej veci prebieha iné konanie, ktoré začalo ešte v roku 2000, v ktorom okresný súd žalobu podanú aj proti sťažovateľovi zamietol a krajský súd toto rozhodnutie potvrdil. Konanie však nie je právoplatne skončené, keďže rozsudok krajského súdu z roku 2005 nebol mu doručený, pretože jeho zástupca (brat) bol splnomocnený len na zastupovanie na pojednávaníach, nie na prevzatie súdnych písomností.

4. Okresný súd v napadnutom konaní rozhodol rozsudkom zo 16. apríla 2019 tak, že žalobu zamietol. Na tomto rozsudku k 5. septembru 2019 vyznačil právoplatnosť. Sťažovateľ proti tomuto rozsudku odvolanie podal až 30. marca 2021, v ktorom navrhol, aby rozhodnutie okresného súdu bolo zmenené tak, že žaloba sa namiesto zamietnutia odmieta. O odvolaní sťažovateľa rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením zo 4. mája 2021 tak, že jeho odvolanie odmietol. Okrem iného, v odôvodnení tohto rozhodnutia skonštatoval, že sťažovateľovi rozsudok okresného súdu predtým nebol doručený, keďže mu nebol doručovaný na ním uvedenú adresu a okresný súd nesprávne vychádzal z fikcie doručenia.

4.1. V súčasnosti krajský súd ako odvolací súd dvakrát doručoval rozsudok okresného súdu č. k. 11 C 73/2012-272 zo 16. apríla 2019 (14. júna a 11. júla 2021 na sťažovateľom uvedenú adresu: [REDAKOVANÉ])

a tiež uznesenie č. k. 9 Co 76/2021 zo 4. mája 2021, sťažovateľ si ich podľa vyjadrenia krajského súdu neprevzal.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Podľa sťažovateľa porušenie základného práva na spravodlivý súdny proces v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy nastalo nesprávnym postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 73/2012 z toho dôvodu, že žaloba z 28. marca 2012 pri preukázanom skutkovom stave absencie podmienok konania bola okresným súdom v namietanom konaní svojvoľným postupom vecne prejednaná namiesto povinného zastavenia konania, resp. odmietnutia žaloby bez vecného prejednanja.

6. Opodstatnenosť výšky primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodňuje tým, že nesprávny postup a nesprávne konanie okresného súdu v dvoch konaniach (aj v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 5/2000, pozn.) znemožní úradný postup štátneho orgánu v dedičskom konaní teraz vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 1 D 994/1990, Dnot 183/1999 po poručiteľke [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], pretože okresný súd uznesením č. k. D/994/1990, Dnot 183/1999 z 29. októbra 2014 prerušil dedičské konanie do právoplatného ukončenia súdneho konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 11 C 73/2012.

7. Ústavný súd predtým nálezom č. k. I. ÚS 450/2019-61 z 19. mája 2021 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 73/2012, prikázal mu uhradiť sťažovateľovi priznanú sumu finančného zadosťučinenia 2 000 eur a uhradiť sťažovateľovi trovy konania. Obdobne ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť iného účastníka tohto konania uznesením č. k. III. ÚS 424/2021 z 22. júla 2021. Súčasne sa vedie na ústavnom súde aj konanie sp. zn. Rvp 1323/2021 a sp. zn. Rvp 1424/2021, kde vystupujú iní sťažovatelia.

8. Sťažovateľ vo viacerých podaniach doručených ústavnému súdu namieta postup okresného súdu v napadnutom konaní. Oponuje najmä skutočnostiam týkajúcim sa doručovania písomností jeho osobe (napríklad doručovanie žaloby, rozsudku okresného súdu zo 16. apríla 2019 a iných písomností, pozn.), namieta nepripravenosť súdu v konaní, pričom zdôrazňuje, že súd nie je oprávnený v napadnutom konaní konať pre prekážku litispendencie, a to konania

vedeného okresným súdom pod sp. zn. 15 C 5/00, ktoré nie je právoplatne skončené pre nedoručenie rozhodnutia krajského súdu č. k. 8 CoD 45/05-244 z 24. októbra 2005 sťažovateľovi.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podľa § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

10. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou napadol iba postup okresného súdu. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96). Ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Občianskeho súdneho poriadku (v súčasnosti Civilného sporového poriadku), nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 211/2016), pretože základné právo na súdnu ochranu, ako aj spravodlivý proces „sú výsledkové“, to znamená, musia im zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“, napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002), vyplýva, že ústavný súd a ESLP overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Ako vyplýva zo zistení ústavného súdu, vec pred podaním ústavnej sťažnosti posudzoval krajský súd, ktorý bol ako nadriadený všeobecný súd v prvom rade oprávnený preskúmať nesprávny procesný postup okresného súdu, ako to tvrdí sťažovateľ, a tiež súčasne napraviť prípadné nedostatky v doručovaní súdnych rozhodnutí sťažovateľovi, ako aj iné prípadné pochybenia namietané v priebehu civilného sporu.

12. Ústavnú sťažnosť proti napadnutému postupu okresného súdu bolo preto potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

13. *Obiter dictum*, ústavný súd zdôrazňuje, že krajský súd vedel o skutočnosti, že sťažovateľovi nebol rozsudok okresného súdu riadne doručený, a tento stav sa snažil napraviť tým, že viackrát doručoval rozsudok okresného súdu, ako aj svoje rozhodnutie o odmietnutí odvolania sťažovateľa. Táto námietka sťažovateľa je však bez akéhokoľvek právneho významu, keďže sťažovateľ bol v konaní úspešný a nebol oprávnenou osobou na podanie odvolania. V danom prípade sa podaná ústavná sťažnosť javí byť iba ako oddané účelové a špekulatívne spoliehanie sa na paternalistickú ruku ústavného súdu bez ohľadu na to, že v prvom rade by mal sťažovateľ sám vyvinúť nevyhnutnú bdelosť pri hájení svojich práv („vigilantibus iura scripta sunt“), keďže nepreberal zásielky od všeobecných súdov a pritom musel dobre vedieť od právneho zástupcu, ktorý ho zastupuje na ústavnom súde, že došlo už k vydaniu rozsudku okresného súdu v merite veci, ako aj k rozhodnutiu krajského súdu, ktoré v petite ústavnej sťažnosti ani nenamieta. Ten istý právny zástupca totiž zastupuje aj jeho súrodencov v napadnutom konaní ako žalovaných pred všeobecnými súdmi a tiež ústavným súdom, kde títo sťažovatelia opakovane prednášajú svoje námietky k predmetnému konaniu na okresnom súde. Takisto si ústavný súd všimol, že predložené splnomocnenie na zastupovanie sťažovateľa advokátom v tejto veci je ešte z 18. februára 2019, teda z obdobia, keď okresný súd nerozhodol v merite veci, a vtedy sťažovateľovi tak nebol známy ani dôvod podania tejto ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu